

УДК 339.944(477:4)

ЗНАЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ФАКТОРУ ПОКРАЩЕННЯ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

I. Стахів

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті визначено роль транскордонного підприємництва в системі економічних зв'язків, розкрито сутність поняття «транскордонне співробітництво», а також визначено пріоритети розвитку торговельно-економічних зв'язків.

Ключові слова: Транскордонне підприємництво, торговельно-економічні зв'язки, транскордонне співробітництво, кордон, інтеграційні процеси.

Вступ. За сучасних умов розширення процесів глобалізації зростає роль транскордонного співробітництва регіонів та відкриваються нові можливості для активізації господарської діяльності й підвищення їх конкурентоспроможності. Останніми роками в прикордонних районах нашої держави з'явилося розуміння того, що близькість державного кордону несе не лише додаткові матеріальні й моральні витрати, але надає і значні вигоди. Транскордонне співробітництво виступає характерною ознакою сучасних світогосподарських відносин, яке являє собою форму зовнішньоекономічної діяльності прикордонних регіонів. На сьогоднішній день транскордонне співробітництво займає досить важливе місце як в напрямку європейської інтеграції України, так і в системі пріоритетів соціально-економічного розвитку. На даний час в Україні не достатньо розвинена система транскордонних зв'язків і це є актуальною проблемою, адже Україна знаходиться у вигідному геополітичному положенні – 19 із 25 регіонів є прикордонними. Тому налагодження транскордонного співробітництва для нашої країни є надзвичайно актуальним питанням сьогодення.

Питання транскордонного співробітництва, його напрями, позитивні ефекти та інші особливості висвітлюють у своїх працях такі вчені, як Долішній М.І., Луцишин П.В., Лендел М.А., Беленький П.Ю., Мікула Н.А., Матвєєв Є.Є., Макогон Ю.В., Мокій А.І., Студенніков І.В., Вавринюк А.В., Возняк Г., Ілько І., Малиновська Ю.М., Мальська М., Писаренко С. М., Нагірна В.П. Проте, проблема транскордонного співробітництва в системі регіонального розвитку залишається мало дослідженою, тому важливо розглянути сучасний стан транскордонного співробітництва та його можливі перспективи в системі регіонального розвитку.

Постановка завдань. Доцільність написання статті обумовлена тим, що проблема створення та розвитку транскордонного підприємництва належить до слабо розроблених.

Тому, метою даної статті є визначення місця транскордонного співробітництва в системі торговельно-економічних зв'язків. Основним завданням виступає аналіз сутності транскордонного підприємництва.

Результати. Як відомо, Україна є однією із сполучних ланок між Заходом і Сходом. Тому взаємовідносини і економічні зв'язки з ними є важливим пріоритетом у зовнішньоекономічній політиці. Розвиток зовнішньоторговельної активності сприятиме зростанню ролі України в світовому просторі.

На сучасному етапі економічного розвитку торговельно-економічних зв'язків доцільно виділити такі стратегічні пріоритети:

- подолання економічної кризи;
- реформування та розвиток економіки;
- проведення ефективної соціальної політики;
- інтеграція у світовий економічний простір;
- інформаційні, політичні та культурні взаємозв'язки.

Разом з тим помітним гальмом для співробітництва і розвитку торговельно-економічних відносин є загальна нормативно-правова неузгодженість, політичні суперечки.

Кожна країна і кожний народ мають свою особливу і неповторну історію. Там, де проходять сучасні кордони між державами, по різні їхні боки століттями проживають народи, котрі й досі

зберігають спільні елементи мови й культури, схожі звичаї і традиції. А через нерівномірність розвитку сусідніх країн в прикордонних областях переплітаються минуле, сьогодення і завтрашній день кожного народу. Історичний досвід свідчить, що прагнення регіонів мати право встановлювати прямі зв'язки в різних сферах із територіальними утвореннями відповідного рівня інших країн-сусідів у багатьох випадках викликає певні побоювання з боку урядовців.

При формуванні політики розвитку транскордонного співробітництва прийнято враховувати чотири рівні реалізації транскордонної співпраці:

- міжнародний: реалізується політика загальноєвропейських інтересів, здійснюється координація національних регіональних політик для збалансованого розвитку європейського простору;
- державний: розробляється національна політика транскордонного співробітництва та узгоджуються національні інтереси із загальноєвропейськими, а також здійснюється гармонізація національних та регіональних цілей;
- регіональний: реалізується регіональна політика транскордонного співробітництва з урахуванням інтересів держави та місцевих органів влади, здійснюється координація між регіонами сусідніх країн;
- місцевий: здійснюється координація планів розвитку місцевої влади з істотною увагою до регіональних та національних інтересів, відбувається співпраця між суб'єктами прикордонних територій [2,с.45].

Для забезпечення оптимальної координації між місцевими, регіональними, національними та європейськими рівнями щодо транскордонного співробітництва, їх дії повинні завжди враховувати будь-які заходи, заплановані на інших рівнях.

Загальною метою транскордонного співробітництва є забезпечення якісних умов проживання населення з обох сторін кордону та нівелювання наявності кордону [3,с.82]. Ця мета має бути конкретизована на кожному етапі розвитку з врахуванням тієї ролі, яку відіграє транскордонне співробітництво у житті народів.

Стосовно поняття транскордонного співробітництва, то дослідники виділяють різні за формою, але однакові за суттю його трактування. Так, найбільш вживаним дослідниками є визначення: транскордонне співробітництво – це специфічна сфера зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів діяльності, котру здійснюють на регіональному рівні [1,с.137]. Транскордонне співробітництво має низку особливостей, що визначені наявністю кордону й необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і вирішенням екологічної безпеки, ширшим взаємним спілкуванням населення сусідніх держав [5, с.148]. Під транскордонним співробітництвом також розуміють інтенсивне прикордонне співробітництво в усіх сферах життя та господарську форму, яка сприяє покращенню регіонального розвитку, активному включенню країн в сучасні інтеграційні процеси [4, с. 118].

Одним з найважливіших завдань розвитку транскордонного підприємства є насамперед ефективність виробництва, забезпечення випуску необхідної кількості сучасних виробів та покращення якості, а отже досягнення конкурентоспроможності продукції на світовому ринку, зокрема здатність до адаптації в умовах змін зовнішнього середовища. Швидка ж адаптація забезпечується комплексом технічних, технологічних, інтелектуальних, організаційних та економічних характеристик.

Висновки. В системі торговельно-економічних зв'язків транскордонне співробітництво займає провідне місце, тому що виступає необхідним фактором соціально-економічного розвитку прикордонних територій, визначає рівень економічного розвитку. Основною організаційною формою транскордонного співробітництва є транскордонне підприємництво, яке відіграє важливу роль для випробування та адаптації європейського законодавства та адаптації механізмів фінансової підтримки.

Отже, сутністю транскордонного підприємництва є забезпечення мобілізації місцевих ресурсів та підвищення ефективності їх використання, що надає можливість об'єднати зусилля для вирішення спільних проблем. Використання можливостей транскордонного підприємництва створює передумови забезпечення конкурентності та конкурентоспроможності прикордонних територій.

Оскільки, аналіз літературних джерел засвідчив, що проблема налагодження транскордонного підприємництва є актуальною, то подальші дослідження вбачаємо у визначенні рівня конкурентоздатності транскордонних підприємств.

2. Михасюк І.Р. Розвиток транскордонного підприємництва в українсько-польських євро регіонах: Монографія / Іван Михасюк, З. Залога, О. Сухай.. – Л.:НВФ “Українські технології”, 2008. – 384с.
3. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: монографія. / Надія Мікула // Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
4. Сіденко В.Р., Павленко Ю.В., Барановський О.І., Гаврилюк О.В., Барицька Л.П. Україна в процесах міжнародної інтеграції / НАН України; Ін-т екон. прогнозування / В.Р. Сіденко (ред.). – Х.: Форт, 2003. – 280с.
5. Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його місце в регіональному розвитку / Ігор Студенніков // Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України / Київ. центр Ін-ту Схід-Захід; за ред. С.Максименка. – К.: Логос, 2000. – 171 с.

IMPORTANCE OF CROSS-BORDER ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF IMPROVEMENT TRADE AND ECONOMIC RELATIONS

I. Stakhiv

Ivan Franko National University of Lviv

The article defines the role of cross-border entrepreneurship in the economic relations, the essence of the concept of "cross-border cooperation" as well as the priorities of trade and economic ties.

Keywords: Cross-border entrepreneurship, trade and economic relations, cross-border cooperation, border, integration processes.

ЗНАЧЕННЯ ТРАНСГРАНИЧНОГО ПРІДПРИНИМАТЕЛЬСТВА КАК ФАКТОРА УЛУЧШЕНИЯ РАЗВИТИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ

И. Стахив

Львовский национальный университет имени Ивана Франка

В статье определена роль трансграничного предпринимательства в системе экономических связей, раскрыта сущность понятия «трансграничное сотрудничество», а также определены приоритеты развития торгово-экономических связей.

Ключевые слова: Трансграничное предпринимательство, торгово-экономические связи, трансграничное сотрудничество, граница, интеграционные процессы.